

nie przebił się jednak na rynku, docierając zaledwie do 191. pozycji na liście BILLBOARDU.

Podobny los spotkał również kolejne wydawnictwa firmowane przez Hathaway (jedno z nich nagrała w kooperacji z jazzowym muzykiem Joe Sample). Wydawane przez nią materiały pozbawione były przebojowych singli i utworów, którymi można by dotrzeć do publiczności o mniej wybrednym guście.

W 2007 r. Lalah podpisała umowę z prestiżowym STAX RECORDS. Tam też ukazał się jej ostatni materiał, bardzo przyjemny i świetnie oceniony krążek *Self Portrait*. Wydawnictwo promował przebojowy singiel „Let Go”, którego popularność bardzo pomogła w osiągnięciu przez cały album wysokiej, 63. pozycji na liście BILLBOARDU.

Andrzej Cała

Dyskografia:

Lalah Hathaway, 1990, Virgin

A Moment, 1994, Virgin

Outrun the Sky, 2004, Mesa/ Blueومن

Self Portrait, 2008, Stax

The Song Lives On, razem z: Joe Sample, 1999, GRP

➔ www.lalahhathaway.com

HAVANA

✦ Kalifornia (USA)

Podziemna wokalistka neosoulowa, ceniona szczególnie w kręgach artystów i fanów związanych ze sceną future-hip-soulu. Pomimo dość przeciętnego głosu, zjednała sobie tysiące zwolenników za sprawą doskonałych, przejmujących tekstów.

Havana wychowywała się w latach 80. w rodzinie pogrążonej w problemach. Ojciec artystki non stop pakował się w problemy z prawem i łądował co chwila w więzieniu, matka zaś była uzależniona od narkotyków. Przyszłą artystkę wychowywała babcia.

Wokalistka ma na koncie jeden album, wydany w 2005 r. przez SKOOLCRAFT MUSIC doskonały krążek *Life: Living in Fearless Emotion*. Muzykę na płytę dostarczyła Havanie śmietanka podziemnych producentów, m.in. ➔ **Nicolay**, Waajeed (➔ **Platinum Pied Pipers**) i Zo!.

Andrzej Cała

Dyskografia:

Life: Living in Fearless Emotion, 2005, Skoolcraft Music

➔ www.myspace.com/havana

ISAAC HAYES

👤 20.08.1942, Covington (Tennessee, USA)

† 10.08.2008, Memphis (Tennessee, USA)

Czołowy przedstawiciel southern soul, jedna z najważniejszych postaci w legendarnej wytwórni STAX RECORDS. Isaac Hayes to artysta wszechstronnie uzdolniony, nie tylko jako muzyk, który komponował, aranżował i produkował utwory innych artystów, szczególnie w STAX RECORDS, ale też jako aktor i specjalista od dubbingu – młode pokolenie jego głos lepiej zna z rysunkowego serialu „South Park”, gdzie wcielił się w postać Szefera. Oprócz pracy na rzecz innych artystów, Hayes z powodzeniem realizował się jako artysta solowy, szczególnie w latach 70., kiedy święcił największe muzyczne triumfy. Jego osiągnięcia na tym polu uhonorowała kapituła nagród GRAMMY oraz OSCARÓW. Hayes to jeden z niewielu czarnych twórców, którym udało się dotrzeć również do białej publiczności. Bez artystycznych kompromisów, z muzyką nie zawsze najłatwiejszą, ale oryginalną. Głęboka barwa głosu Hayesa do dziś dnia pozostaje niemożliwą do podrobienia, a do jego muzyki odwołują się kolejni przedstawiciele czarnego nurtu, szczególnie neo-soulu i hip-hopu.

Isaac Lee Hayes wychowywał się w domu dziadków w Covington (rodzice zmarli, gdy był jeszcze dzieckiem). Śpiew był dla niego czynnością naturalną już od najmłodszych lat – w wieku 5 lat występował w kościele. Talent pozwolił mu samodzielnie nauczyć się gry na pianinie i saksofonie. Po przeprowadzce do Memphis, artysta bez specjalnych sukcesów udzielał się w różnych grupach r&b takich, jak The Teen Tones czy Sir Calvin and His Swinging Cats. W 1962 r. interesowały się nim już różne lokalne wytwórnie płytowe, co początkowo zaowocowało luźną współpracą przy komponowaniu dla miejscowych zespołów. Hayes rozwijał swoje muzyczne umiejętności, grając na saksofonie w grupie The Bar-Kays. W ten sposób rozpoczęła się jego współpraca ze STAX RECORDS.

Kompozytorski i instrumentalny talent Hayesa doskonale sprawdził się w realiach pracy dla STAX. W wytwórniach fonograficznych panował wtedy model precyzyjnie oddzielający kompozytorów/muzyków od wokalistów. Połowę lat 60. artysta spędził jako muzyk sesyjny, wspierając m.in. ➔ **Otisa Reddinga**. Jako znakomity klawiszowiec Hayes był jednym z ulubionych muzyków ówczesnych gwiazd.

Szybko stał się również kompozytorem przebojów niektórych z nich, działając wspólnie z Davidem Porterem. Panowie narzucili sobie mordercze tempo pracy, ale pewnie nie byłoby tak, gdyby nie sukcesy kolejnych piosenek wychodzących spod ich pióra. Praktycznie wszyscy główni wykonawcy z wytwórni STAX mieli co nieco do czynienia z Soul Children (tak Hayes i Porter nazwali swój duet). Ich przeboje z tamtego okresu to np. „When Something Is Wrong with My Baby” i „Soul Man” grupy Sam & Dave albo „I Had a Dream” Johnniego Taylora.

W międzyczasie Isaac Hayes myślał o wydaniu solowego debiutu, chociaż nie koncentrował się zanadto na pracy nad nim. *Presenting Isaac Hayes* powstało dość przypadkowo – po jednej z głośnych imprez STAX RECORDS, w godzinach mocno porannych artysta zarejestrował improwizowany album z przeważającymi elementami jazzu. Nie ma się co dziwić, że płyta ta nie spotkała się z wielkim zainteresowaniem słuchaczy – nie była długo szykowanym dziełem, ale raczej uzasadnieniem pasji do grania. Nie mniej w taki sposób w 1967 r. Isaac Hayes zaprezentował siebie szerszej grupie odbiorców. Dwa lata później był już jednym z najbardziej wychwalanych czarnych artystów.

Uznanie i sukces komercyjny przysły wraz z *Hot Buttered Soul* (1969), na którym znalazły się cztery długie kompozycje w bogatych aranżacjach i mnóstwo zaraźliwych melodii. Boddże wizualne płynęły z wyrazistego image’u, który poprzedzał nadejście stylistyki gangsta – artysta uwielbiał obwieszać się złotem, a jego stałymi atrybutami stały się świecąca łysina i czarne okulary. Na albumie znalazł się tylko jeden oryginalny utwór „Hyperbolicssyllabicesquidalimystic”, który wyznaczył kierunek, w jakim od tamtego momentu podążać zaczęło brzmienie Hayesa. W jego wykonaniu porywająco brzmiały również covery – 12-minutowa wersja „Walk on By” była prawdziwą próbą dla słuchaczy, a zarazem odważnym artystycznym manifestem. Isaac Hayes nie zamierzał nagrywać podobnych do siebie piosenek pop. Wolał rzucać krytykom i fanom kolejne muzyczne wyzwania.

W duchu podobnym do *Hot Buttered Soul* utrzymane były kolejne dwa wydawnictwa artysty, *The Isaac Hayes Movement* (1970) i *...To Be Continued* (1970), rozciągnięte przeróbki standardów, gdzie powolny soul mieszał się z jazzowymi i funkowymi wstawkami, otulonymi znakomicie zaaranżowanymi partia-

mi smyczków. Muzyka Isaaca Hayesa nie dawała się łatwo sklasyfikować i trudno ją sobie było wyobrazić na szczycie radiowych list przebojów. Jednak w 1971 r. słuchali go praktycznie wszyscy Amerykanie, a to za sprawą ścieżki dźwiękowej do kultowego filmu z gatunku blaxploitation, zatytułowanego „Wielka wygrana Shafta” (oryg. „Shaft”, reż. Gordon Parks, USA). Zarówno cała ścieżka, jak i utwór „Theme from Shaft”, stały się ogromnymi komercyjnymi przebojami. Krytycy zakochali się w eterycznym funkku Hayesa, w którym najważniejszy był rytm, akcentowany również w melorecytacjach. Dość powiedzieć, że album otrzymał dwie nominacje do OSCARA za *Najlepszą płytę z muzyką do filmu* i *Najlepszą oryginalną kompozycję*, wygrywając w tej drugiej kategorii. „Theme from Shaft” trafiło na pierwsze miejsce listy pop BILLBOARDU. Idąc za ciosem, artysta wypuścił znakomity podwójny album *Black Moses*, na którym znalazł się przebój „Never Can Say Goodbye”. Płyta uhonorowana została nagrodą GRAMMY. Wkrótce potem ukazał się album *Joy* – więcej na nim było materiału oryginalnego, ale forma muzyczna diametralnie się nie zmieniła.

Zachęcony sukcesem „Shafta” Isaac Hayes skomponował muzykę do filmów „Uomini duri” („Tough Guys”, reż. Duccio Tessari, 1974, Francja, USA, Włochy) i „Truck Turner” (reż. Jonathan Kaplan, 1974, USA). Coraz częściej zaczął również pokazywać się w filmach jako aktor. Jednocześnie pojawiły się kłopoty z macierzystą wytwórnią STAX RECORDS. W drugiej połowie lat 70. większość artystów przeszła do ATLANTIC RECORDS, gdyż STAX popadło w finansowe tarapaty i nie miało z czego płacić honorariów nawet jednemu z czołowych swoich wychowanków. Pchnęło to Hayesa do założenia swojej wytwórni HOT BUTTERED SOUL RECORDS. Własnym sumptem, ale zleciwszy dystrybucję ABC RECORDS, w 1975 r. artysta wydał krążek *Chocolate Chip*. Płyta sprzedawała się całkiem nieźle, ale daleko jej było do największych komercyjnych sukcesów Hayesa. Po raz pierwszy artysta skreślił w kierunku modnego ówczesnie disco, odkładając na bok swoje oryginalne wielominutowe kompozycje-monstra. Publika przyjęła *Chocolate Chip* dosyć dobrze, krytycy brakowało jednak charakterystycznego brzmienia artysty. W 1976 r. sytuacja powtórzyła się przy albumie *Juicy Fruit* z przebojem „Storm Is Over”. Życie pozaartystyczne Hayesa było wtedy w rozsypce – ciągnące się za nim długi powstałe

ESENCJONALNE NAGRANIA

ISAAC HAYES

Birth of Shaft

Powrót do formy. W latach 90. instrumentale Hayesa nadal brzmiały fantastycznie. A do tego nawiązywały do jego najwybitniejszych dzieł.

By the Time I Get to Phoenix

Prawie 25 minut muzycznej ekstrawagancji. Melorecytacje, wielość rytmów, funk, soul, jazz – czego tylko dusza zapragnie.

Hyperbolic Syllables Squed alymistic

Czy ktoś w ogóle jest w stanie przeczytać ten tytuł? Nieważne – ten zabarwiony rockiem soul porwie każdego.

Joy

Prawdziwa radość dla uszu. Przepych, kicz i perfekcyjne wykonawstwo. Blisko 20 minut muzyki, wypełnione aksamitnym, uwodzicielskim głosem Hayesa.

Never Can Say Goodbye

Jak na Hayesa dość zachowawczo. Artysta udowadnia, że oprócz ciągnących się w nieskończoność instrumentalnych monstrów umie zaśpiewać klasyczną balladę.

Theme from Shaft

Kultowa piosenka z kultowego filmu. Przebój list przebojów i box office'u. OSCAR dla najlepszej piosenki. Aranżacja z wybijającą się gitarą i gęstą sekcją dętą zasługuje na największy podziw.

w okresie współpracy ze STAX RECORDS, zmusiły go do ogłoszenia bankructwa. Muzyk nie był w stanie spłacić sześciu milionów dolarów zadłużenia. Problemy finansowe nie wpłynęły negatywnie na tempo pracy Hayesa. W 1977 r. nakładem POLYDOR RECORDS wypuścił podwójny album *A Man and a Woman*, na którym obok niego pojawiła się Dionne Warwick. W górne rejony list przebojów trafił ponownie rok później z przebojem „Zeke the Freak” z płyty *For the Sake of Love*. W 1979 r. wydał

krążek z duetami z Millie Jackson, zatytułowany *Royal Rappin's*. Po opublikowaniu w 1981 r. płyty *Lifetime Thing* artysta zrobił sobie pięcioletnie wakacje od przemysłu muzycznego.

Kiedy Isaac Hayes powrócił do świata dźwięków w 1986 r. z albumem *U-Turn*, na rynku miał już sporą konkurencję w postaci raperów, którzy z powodzeniem rozwijali elementy jego brzmienia. Postanowił więc zmierzyć się z nimi, czego owocem było wykorzystanie modnych wtedy automatów perkusyjnych. Ludziom spodobało się ironiczne „Ike's Rap” – piosenka trafiła do pierwszej dziesiątki listy r&b BILLBOARDU. Dwa lata później spróbował podobnej sztuczki na płycie *Love Attack*, ale album praktycznie przeszedł bez echa.

Kolejny udany comeback Isaac Hayes zanotował w 1995 r., kiedy światło dzienne ujrzały jego dwie płyty, nagrane dla VIRGIN RECORDS. *Branded* przyniosło nowe piosenki, w których można było usłyszeć charakterystyczne melorecytacje Hayesa, natomiast na *Raw and Refined* znalazły się nowe i niewydane utwory instrumentalne. O wielkim sukcesie komercyjnym artysta mógł jednak tylko pomarzyć, krytycy jednak podkreślali, że Hayes w umiejętny sposób potrafił jeszcze raz zaprezentować się światu, bez kłaniania się w pas przed obowiązującymi aktualnie muzycznymi modami. Tak naprawdę, do dziś dnia są to dwie ostatnie bardzo dobre płyty w jego dorobku. Od 1997 do 2006 roku Hayes bardziej niż muzyką zajęty był podkładaniem głosu pod postać Szeffa w popularnej kreskówce dla dorosłych „South Park”. Początkowo jego rola miała być epizodem, ale twórcom i widzom bardzo spodobała się kreowana przez niego postać. Artysta pracował przy „South Park” przez blisko dziesięć lat – do momentu, kiedy wyemitowano odcinek wyśmiewający kościół scjentologiczny, którego jest członkiem od 1995 roku. W świecie muzycznym Isaac Hayes ma status ikony – do inspiracji jego twórczością przyznaje się wielu artystów, m.in. ➔ *Alicia Keys*, z którą pracował on przy okazji jej debiutanckiego krążka *Songs in A Minor* i Jimi Tenor.

Isaac Hayes zmarł z przyczyn zdrowotnych we własnym domu w Memphis 10 sierpnia 2008 r. Miał 65 lat.

Hirek Wrona

Dyskografia:

Presenting Isaac Hayes, 1967, Stax
Hot Buttered Soul, 1969, Stax

...To Be Continued, 1970, Stax
The Isaac Hayes Movement, 1970, Stax
Black Moses, 1971, Stax
Shaft, 1971, Stax
In the Beginning, 1972, Atlantic
Joy, 1973, Stax
Live at the Sahara Tahoe, 1973, Stax
Tough Guys, 1974, Enterprise
Truck Turner, 1974, Enterprise
Chocolate Chip, 1975, Stax
Disco Connection, 1976, ABC
Groove-A-Thon, 1976, ABC
Juicy Fruit, 1976, ABC
A Man and a Woman, 1977, ABC
New Horizon, 1977, Polydor
For the Sake of Love, 1978, Polydor
Hotbed, 1978, Stax
Don't Let Go, 1979, Polydor
And Once Again, 1980, Polydor
Lifetime Thing, 1981, Polydor
U-Turn, 1986, Columbia
Love Attack, 1988, Columbia
Wonderful, 1994, Stax
Branded, 1995, Pointblank
Raw and Refined, 1995, Pointblank
Instrumentals, 2003, Stax
Royal Rappin's, razem: Millie Jackson, 1979, Southbound

➔ www.isaachayes.com

H

HEATHER HEADLEY

👑 05.10.1974

📍 Barataria (Trynidad i Tobago)

Śpiewająca mezzosopranem piosenkarka, autorka tekstów, producentka i aktorka mająca na koncie dwie nominacje do nagrody GRAMMY i uhonorowana nagrodą TONY za osiągnięcia na scenie teatralnej.

Od czwartego roku życia Heather interesowała się calypso, reggae i soca czyli muzyką swojego rodzinnego kraju Trynidadu. Kiedy jej ojcu zaproponowano posadę pastora w kościele w Stanach Zjednoczonych, rodzina Headley przeniosła się do Fort Wayne w stanie Indiana. Heather miała wówczas 15 lat. Po ukończeniu szkoły średniej dziewczyna rozpoczęła studia na NORTHWESTERN UNIVERSITY na dwóch wydziałach: komunikacja i teatr muzyczny. Przez cały czas rodzice mocno wspierali zainteresowanie córki muzyką, nie zdziwiło ich więc postanowienie Heather o rzuceniu studiów na rzecz udziału w musicalu „Ragtime”. Podjęta decyzja zaważyła na całym życiu Headley. Konsekwentnie próbując przebić się

na teatralnej scenie, wciąż ubiegała się o nowe role. Zagrała w takich produkcjach teatralnych, jak „Dreamgirls” i „The World Goes Round”. W roku 1997 wcieliła się w postać Nali w broadwayowskiej adaptacji disneyowskiego musicalu „Król Lew” (oryg. „The Lion King”). Angaż ten przyniósł jej duże uznanie, jednak dopiero tytułowa rola w musicalu „Aida” zapewniła jej szeroki rozgłos. Za wspaniałą kreację w 2000 r. Heather otrzymała nagrodę TONY w kategorii *Najlepsza aktorka w musicalu (Leading Actress in a Musical)*.

„He Is” – pierwszy singiel z debiutanckiego albumu Heather *This Is Who I Am* (2002) – nie odniósł większego sukcesu. Headley zaprzeczając tytułowi płyty („Oto kim jestem”), wcielała się na niej w wiele ról, co przyczyniło się do braku spójności nagrań. Szczególnie wybijał się na albumie jej silny, donośny głos, który podnosił rangę każdego utworu. Drugi singiel z płyty „I Wish I Wasn't” zdobył już większe uznanie wśród słuchaczy, co przyczyniło się do zdobycia przez krążek statusu złotego w USA. Heather została doceniona także przez krytyków, o czym świadczą dwie nominacje do nagrody GRAMMY w kategoriach *Najlepsze wykonanie r&b przez kobietę* i *Najlepszy debiutant*.

Druga płyta Headley wydana została później niż planowano ze względu na zmiany w wytwórni BMG, która wówczas wchodziła w fuzję z firmą SONY. Album *In My Mind* (#1 na liście TOP R&B/ HIP-HOP ALBUMS tygodnika BILLBOARD, również złoto) ukazał się w styczniu 2006 r. Jednym z jego producentów był znany z współpracy z ➔ [Indią Arie](#) Shannon Sanders. Album zyskał uznanie wśród fanów Heather jako dojrzały materiał. Na krążku artystka brzmiała pewniej, a aranżacje były bardziej eleganckie i odpowiadające jej stylowi. Jeden z utworów z krążka zatytułowany „Am I Worth It” posłużył jako piosenka promocyjna kampanii charytatywnej MARCH OF DIMES wspieranej przez artystkę. W 2006 r. ukazała się interesująca płyta *Smooth Jazz Sessions to the Music of Heather Headley*, na której znalazły się smoothjazzowe interpretacje nagrań z dyskografii Headley.

Jesienią 2006 r. Heather zmieniła stan cywilny, wychodząc za mąż za Briana Musso, byłego gracza drużyny futbolowej NEW YORK JETS.

Agnieszka Mańczak

DUSZA
RYTM
CIAŁO